

Финални резултати по проект yMIND

седем казуса с доказателства от
моделите на добри практики

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Проект No 580232-EPP-1-2016-1-DE-EPPKA3-IPI-SOC-IN

Въведение

Две-годишният проект уMIND имаше за цел да се адаптират и приложат две иновативни добри практики за социално включване чрез обучение. Те свързват темите за многообразието, равенство между половете, превенцията на тормоза и насилието във формална и неформална учебна среда в Австрия, България, Германия и Гърция:

- Модел на добра практика 1: Комплексно обучение за компетентност в областта на многообразието, предназначено за училищна среда
- Модел на добра практика 2: Базирано в общността обучение на лидери на мнение за превенцията на насилие, основано на полов признак

Двата учебни модела, развити допълнително в рамките на проекта, подкрепят младите хора за решаване на въпроси, свързани с тормоза, дискриминацията и насилието. В същото време младите хора се учат на комуникативни умения и сътрудничество. В много отношения уMIND може да бъде разгледан като „учим се да учим“ интервенция.

Тези седем случая от проекта уMIND улавят както ключови аспекти от практиката, така и какво могат да постигнат тези практики по отношение на ученето. Казус 1 разглежда начините, по които въпросите за поведението се изваждат на повърхността чрез обсъждане на темите на уMIND и как учителите насърчават по-доброто поведение. Ключови за това се оказаха подобреното общуване и комуникативните умения – предмет на Казус 2. Казуси от 3 до 6 изследват аспекти на проекта от перспективата на нашите специалисти от партньорските организации в четирите европейски държави. Казус 3 описва въздействието на индивидуално ниво в групите за лидерите на мнение, реализирани от Австрийската мрежа на центровете за настаняване на жени (AÖF). Научените уроци от изпълнението на групи за лидери на мнение в България от фондация „Здраве и социално развитие“ ХЕСЕД са описани в казус 4. Основен аспект на уMIND бе постигането на мислене и обсъждане чрез ефективно задаване на въпроси, характеристика, заложената във всички дейности, която е засегната в казус 5, обрисувайки опита на SPI Forschung в Германия. Казус 6 обвързва важноста на това да се обръща внимание с по-широкия културален контекст на многообразието и как родителите могат да бъдат въвлечени в процеса, според опита на „Екшън Синерджи“ в Гърция. И накрая, казус 7 илюстрира как моделът на уMIND за продължаващо професионално развитие включва характеристики на ефективно преподаване и учене.

Тези случаи са разработени от Колин Ишам като част от външната оценка по проект уMIND

За повече информация по проекта уMIND, посетете нашия уебсайт:
<http://www.youth-mind.eu/>

Съдържание

Въведение	2
Казус 1 - Подобряване на поведението.....	4
Казус 2 - Подобряване на комуникативните умения.....	6
Казус 3 - Противодействие на дискурса за мъжката доминация.....	8
Казус 4 - Научени уроци от прилагането на POL (лидерски групи).....	10
Казус 5 - Ефективното задаване на въпроси като начин за насърчаване на социалната компетентност	13
Казус 6 - Ангажиране на родителите в Гърция	15
Казус 7 - Как моделът за изграждане на капацитет на уMIND подкрепя професионалното развитие и обучение.....	17

Казус 1

Подобряване на поведението

Крайната цел на проекта уMIND е да се създаде по-голяма толерантност и подобряване на връзките между децата и младите хора от различни полове и от различен произход. В повечето случаи това означава да се отпрати предизвикателство към съществуващите групови норми, за да накарат децата и младите хора да мислят по различен начин за себе си и за хората около себе си. Докато дейностите на уMIND са ефективни за постигането на промяна на себевъзприятието, предизвикателствата пред нормите изискват и някои жертви, включително под формата на разрушително поведение. Професионалистите, ангажирани с уMIND достигнаха до разбирането, че това е част от обучителния процес, която трябваше да управляват, тъй като на младите хора беше дадена свободата да определят своя принос към учебните дейности. Професионалистите разработиха стратегии, които да подпомогнат младите хора да взаимодействат по-позитивно помежду си, до такава степен, че уMIND може да се разглежда като интервенция от типа "поведение за учене".

Този казус описва някои от демонстрираните разрушителни поведения, които бяха проявени по време на обученията както и стратегиите, които бяха препоръчани от учителите за справяне с тях.

Пред какви проблемни поведения се изправиха учителите?

В никакъв случай проблематичното поведение не се проявява във всички сесии на уMIND, нито последователно във всички сесии със същата група или със същите млади хора. Където това се е случило, то е било под формата на:

- Вербална агресия
- Безредна комуникация - учениците говорят един през друг
- Неспазване на груповите правила.

Докато разрушително поведение, като това, несъмнено поставя под натиск учителите и останалите младежи, то често е и симптоматично за по-дълбоки проблеми на поведенческо ниво, както и за проблеми в отношенията, на които е необходимо да се обърне внимание. Ироничното в случая е, че точно това поведение е показател, че именно в тези групи намесата на уMIND е най-необходима.

В следващата секция са представени някои от стратегиите, разгърнати от професионалистите за подобряване на поведението.

Как учителите насърчиха по-добро поведение

Да започнем от там, където са младите хора

Темите покрити от проекта уMIND имат потенциала да извлекат редица емоции от младите хора: могат да ги накарат да се почувстват притеснени, да намерят повод за шеги, а в някои случаи и да бъдат лично засегнати. Поради тази причина, се изисква подготовка, преди младите хора да бъдат готови за пълноценна дискусия. Въвеждането на правила е основна част от това, но също и подготвителни дейности като невербално изразяване на емоции, например „замръзнали фигури“, помагат на младите хора да навлязат постепенно в темата.

Задаване на правила за общуване и постоянно връщане към тях

В почти всяка сесия, учителите дискутираха и формулираха правила за провеждане на сесията заедно с децата и младите хора, и се връщаха към тези правила, когато в хода на сесията работата биваше нарушавана от лошо поведение. Колкото повече учителите включваха младите хора да формулират и прилагат правилата, толкова повече те подкрепяха принципа за активиране на обучаемите като автори на собственото си обучение.

Работа в малки групи

Фрустрацията на младите хора да участват в обучение беше намалена и учителите имаха възможност в по-голяма степен да фокусират вниманието си върху произхода на лошото поведение, чрез разделянето на класа на по-малки групи. По този начин младите хора имаха по-голяма яснота относно това, което трябва да направят, което повлия добре на работата. Полезно беше и когато повече от един учител фасилитираха работата на малката група.

Разбирането за това, че шумът сам по себе си не е индикатор за лошо поведение

Учителите трябваше внимателно да оценят дали дискусии излизат извън контрол и ако това се случва – да призват младите хора да се придържат към създадените от самите тях правила. Шумът сам по себе си не бе индикатор за лошо поведение, и в края на краищата младите хора се научиха да се чуват, да разговарят по чувствителни теми и сами да контролират емоциите си. Намесата на учителя в неподходящо време може лесно да разруши това.

Удържане на нервите

Подкрепата на младите хора да променят поведението си, изискваше време, особено когато те живеят в среда, която предлага малко ролеви модели или структура:

Класът изглеждаше като сплав от фрустрирани, отхвърлящи и действащи в резултат от стратегии за справяне деца. Уважението един към друг не се дава даром, то трябва да се научи и да се моделира бавно, което е предизвикателна и изискваща усилия от учителя задача. Тя изисква много време. (немски учител)

Все пак, опитът на учителите от проекта уMIND показва, че постоянството носи резултати и когато се придържат към подхода, с времето младите хора откликват и поведението им наистина се подобрява.

Казус 2

Подобряване на комуникативните умения

В същността си уMIND се занимава с диалогът като противодействие на насилието, тормоза в училище и дискриминацията. Поради тази причина беше неизбежно подобряването на комуникативните умения на участниците да се появи като основна тема по време на проекта. Това изискваше доверие, постоянство и умения от учителите, а от докладите им стана ясно, че когато се предостави пространство, отговорност и наставничество по тези теми на младите хора, те стават по-уверени и по-умели в общуването.

Какво представляваше добрата комуникация?

Комуникацията не бе на добро ново, когато младите хора саботираха дискусиите като разказваха вицове и правеха злостни коментари. Комуникацията бе добра, когато младите хора се чувстваха удобно да говорят открито по темите за дискриминацията, насилието и тормоза. Много от групите, които участваха в уMIND направиха прехода от „лоша“ към „добра“ комуникация, в известна степен, по време на тяхното обучение.

Децата изказваха много лични мисли и не можеха да повярват, че за толкова кратко време са се почувствали толкова добре, че да се изказват свободно.
(гръцки учител)

Какво пречеше на добрата комуникация?

Бяха идентифицирани няколко фактора, които пречат на добрата комуникация:

- Липсата на увереност у младите хора
- Страхът да изложиш мислите си пред по-голяма група
- Когато фокусът на дискусиата се измести от общо говорене по темата към лични, индивидуални споделяния.

Освен това, учителите трябваше да внимават да не отдават прекалено дълго време на определена дейност и да обръщат внимание на това, кога младите хора са готови да продължат или да имат почивка. Готовността за адаптиране на плана за сесията с цел увеличаване на енергията или предоставяне на повече време за развиване на определени умения или теми, е важна характеристика на доброто управление на уMIND сесиите.

Как бе постигната добра комуникация?

Някои от стратегиите, описани в *казус 1. Подобряване на поведението*, за това как да създадем условия за добро поведение и взаимодействие в класната стая са също така предпоставки за добра комуникация. В допълнение, опитът показва, как се постига добра комуникация в рамките на проекта уMIND.

Мотивация да говорят

Темите от уMIND представляват вътрешен интерес за младите хора. Докато темите сами по себе си могат да се окажат деликатни, всички индикации по време на проекта показаха, че това са теми, по които младите хора биха желали да говорят – дейностите предизвикаха дебат и ентузиазизирано участие. Така уMIND може да бъде разглеждан като добра тематична област, върху която да бъде базирано развитието на комуникативните умения.

В сравнение с предишните сесии, групата участва много по-активно в сесията. В упражнението "Тормоз в училище", всички имаха мнение по случаите, които искаха да изразят. (български учител)

Разрушаване на нормите за общуване в класната стая

Това, което стана ясно в няколко случая бе как изглежда регламентираната обичайна комуникация между учениците в класната стая:

Всички ученици вдигат ръка (както по време на редовни учебни занимания), за да покажат, че искат да говорят. Така, зададените въпроси се посрещат от гора от 25 вдигнати ръце – не съвсем лесна задача за решаване. (немски учител)

В много случаи, проблемът се решаваше като учениците биваха разделени на по-малки групи или чрез дейности, структуриращи дискусиата. И в двата случая, учителят преставаше да бъде централен фокус на общуването в класната стая и отговорността за водене на комуникацията беше поделена в по-голяма степен между младите хора.

Създаване на определена дистанция, за да се даде възможност на младите хора да говорят по темите

Въпреки, че имаше много случаи, при които младите хора бяха готови да говорят за поведението на съучениците, членовете на семейството си и по-широката социална група по отношение на темите на уMIND, в други случаи темите бяха твърде близо до дома. Дейностите на уMIND осигуриха необходимата дистанция за деперсонализиране на дискусиите, включително симулация и ролеви игри:

Фактът, че аз играх жертвата помогна да бъдат изразени мисли, които витаеха в класната стая по темата. (гръцки учител)

По този начин уMIND предложи поетапен подход за справяне с темите за дискриминация, насилие и тормоз, докато накрая младите хора бяха в състояние да провеждат много активни и продуктивни дискусии по тематичните области.

Казус 3

Противодействие на дискурса за мъжката доминация

Партньорът в проекта уMIND, АЉФ работеше с културен център, който оказва подкрепа на имигранти и бежанци във Виена, да използват метода POL (лидерски групи) в работата си с жени, посещаващи центъра. В по-голямата си част жените произхождаха от предимно мюсюлмански страни.

Партньорите в уMIND приложиха метода POL в нови контексти, като акцентираха върху потенциално чувствителни проблеми като половата дискриминация. Този фокус върху социалните връзки, който е в противовес на фокуса върху подобряването на здравето, както в оригиналният модел, създаде истинско предизвикателство за партньорите в прилагането на POL. В това отношение опитът на АЉФ не се различава от този на останалите партньори, където първоначалният интерес на жените, не успя да се трансформира в участие в сесиите, които бяха посещавани от четири, три и накрая само от две участнички. Независимо от това, три истории от тази група илюстрират как обучението по метода POL може да осигури тласък и подкрепа за отправяне на предизвикателство към дълбоко вкоренена дискриминация.

Тия

Между обучителните сесии Тия разговаряше със свой приятел мъж по темите, свързани с POL и с изненада установи, че самият той е проявил насилие към своята съпруга. Това беше нещо ново за Тия. Всъщност нейният приятел е бил толкова агресивен, че е получил полицейска заповед и забрана за достъп до дома си за четиринадесет дни. След разговора Тия видя приятеля си в друга светлина и започна да се пита защо тя сама не е забелязала това и не е разпознала знаците.

Латифа

Латифа се свърза с ентузиазъм с темата за полова дискриминация още от първата сесия. Тя взе присърце обучението и изпълни, наученото между сесиите, както е заложено в модела. Също като Тия, Латифа разговаря с приятел – мъж по темата за равенството между половете и както Тия, тя беше изненадана на научи, че според него се подразбира, че мъжът трябва да доминира във връзката. Според неговите разбирания, жената не бива да ходи на работа след като се омъжи. Това беше нещо, с което Латифа нямаше как да се съгласи. „Не мога да кажа, че това е насилие, но не мога и да го приема. Това е моят живот и искам аз да решавам за себе си какво да правя“.

Като резултат от обучението и двете – Тия и Латифа, научиха повече за нагласите на своите приятели мъже и съответно започнаха да преосмислят връзката си с тях.

Афсана

Афсана откри, че негативните нагласи към жените в нейната родна страна, могат да се появят отново под различни форми в Австрия. Тя говореше за жени в родната си страна, които не са намерили помощ от полицията, когато се оплакват от домашно насилие, напротив полицията иска от съпруга да засили контрола над жена си. Дискриминацията на нейното работно място в Австрия бе в едва доловима форма. Тук тя откри, че когато се оплаква за това, че е докосвана по бедрото от свой колега – мъж, бива обвинена, че е „прекалено чувствителна“. Мъжът получава съчувствие като жертва, а самата Афсана бе принудена да напусне работата си, защото обстановката стана враждебна към нея. Афсана продължи да има проблеми на работното си място, което показва предизвикателствата, които жените срещат, когато се изправят срещу дискриминацията.

И в трите случая е ясно, че младите жени са мотивирани да посещават обучението, защото половата дискриминация играе съществена роля в техния живот. Интервенцията в рамките на проекта им предостави основа, от която те биха могли да изследват този проблем по-задълбочено и да търсят решение за себе си.

Казус 4

Научени уроци от прилагането на POL (лидерски групи)

Нашият български партньор фондация „Здраве и социално развитие“, беше нашият специалист в адаптирането на модела POL за превенция на насилието, основано на полов признак на равнището на общността. Подходът в контекста на проекта уMIND идентифицира участници, разпознати като „популярни“ в тяхната социална група, които бяха поканени на обучение и след това напътствани да провеждат разговори, свързани с проблема насилие, с хора от тяхното обкръжение.¹ Този казус отчита уроците, научени от учителите, които приложиха подхода в две издания на POL групи в ромската общност на квартал Филиповци.

Първи урок: отделете време за формиране на доверие, умения и подходяща мисловна нагласа

Първоначалният урок от всички уMIND интервенции е, че промяната на мисловната нагласа е предизвикателно начинание, което изисква време и постоянство от страна на фасилитаторите. Това особено пролича при прилагането на метода POL в кв. Филиповци. Всъщност, фасилитаторите се опитваха да променят мисленето на младежите за дълбоко вкоренени културни норми и поведение.

Обучителите можеше да се обезсърчат от факта, че участниците: се държаха разрушително и неангажирано, особено в първите сесии; изказваха се в подкрепа на насилието по време на сесиите; между сесиите не разговаряха с хората, които бяха планирали по време на занятията.

*Мисля, че е в реда на нещата мъжът да удари шамар на жена си, ако тя го злепоставя пред другите.
(Момче от POL групата във Филиповци)*

Важно е жената да бъде такава каквато иска да е, а не робот. (Момче от POL групата във Филиповци)

Въпреки това, “зелени филизи” в разговора и поведението показаха, че промяната се случва: с напредването на обучението участниците все повече се ангажираха с процеса; изказванията, подкрепящи насилието, бяха контрирани от други участници, които анализираха поведението си според причината за него; участниците обсъдиха темите с хора от семейството си, извън обучителните сесии, вероятно като прелюдия към разговори с техни приятели.

В отговор учителите се научиха да коригират своите очаквания по отношение на промяната и да не се обезкуражават от деструктивното поведение и липсата на

¹ Синопис на подхода и избрани методи са налични на: <http://www.youth-mind.eu/index.php/products>

съдействие от страна на участниците, а да насочват фокуса там, където се наблюдава промяна и наличие на позитивно поведение.

Втори урок: лидерът като поддръжник на културалните норми на агресия

В първата група в кв. Филиповци, стана ясно, че бе наличен потенциален конфликт при избора на лидери въз основа на техния статус в общността, защото те са достигнали до този статус именно демонстрирайки агресивно поведение. Тук предизвикателството пред фасилитаторите бе двойно: да насърчат младия човек да рискува своя социален статус, като промени своето поведение и нагласи и, при успех, да поемат риска да имат лидер, който е изгубил своята популярност, защото се противопоставя на социалните норми вътре в групата. Тук ясно проличава разликата между POL методологията за поведенческа промяна по отношение на сексуалните рискове и превенция, както се прилага в САЩ, и POL методологията за промяна на културните норми в групата, която отправя предизвикателство към основни концепти на идентичността. Няма лесно решение на тази главоблъсканица, но фасилитаторите във Филиповци предложиха в бъдеще участниците в обучението да бъдат избирани въз основа на тяхната динамичност и желание да се ангажират, като в групата не се включват такива младежи, които имат история на анти-социално поведение в миналото.

Младежите приемат агресията и доминирането на мъжете като нещо нормално и е трудно да се отправят послания за промяна на поведението (обучител в кв. Филиповци)

Трети урок: смяна на състава на групата, за подобряване на груповата динамика

Във второто издание на обучението фасилитаторите внимателно обмислиха какъв да е съставът на групата. Този път те предприеха радикална промяна на половия състав на групата - от изцяло мъжка група към смесена група от момчета и момичета.

В допълнение, пет от участниците бяха привлечени и като притежаващи предишен групов опит. В резултат сесиите протекоха много по-гладко,

В контраст на темите табу в общността, групата успя да изгради среда на доверие, в която да се говори за насилието, да се споделя личен опит и да се преосмислят поведения. (обучител в кв. Филиповци)

групата се ангажира с трудни теми в по-голяма дълбочина и на много по-ранен етап. Участниците от второто

обучение направиха много по-големи усилия, за да ангажират приятелите си извън обучението и постигнаха в някои от случаите успехи в посока промяна на мнението им, но и възможност да анализират в дълбочина къде разговорите не са протекли добре.

Казус 5

Ефективното задаване на въпроси като начин за насърчаване на социалната компетентност

Един от елементите на ефективното преподаване, идентифицирани в прегледа на доказателствата, извършен за целите на външната оценка², е "Ефективно задаване на въпроси". Това може да се определи като задаване на въпроси, което:

- Кара учениците да мислят
- Улеснява високите стандарти за постижения на обучаемите
- Провокира отговори, които информират учителя как да продължи нататък

Важно е, че ефективните въпроси създават пространство за младите обучаеми да проучат сложните проблеми, които са фокусът на уMIND. Когато те са добре очертани, отворените въпроси насочват младите хора чрез противоречията, които дискусиите относно културните норми неизбежно повдигат.

"Ефективното задаване на въпроси" не винаги е под формата на въпрос. Много от дейностите на уMIND представляват ефективно задаване на въпрос по начина, по който подтикват учениците да мислят в детайли за перспективите и поведението си. Примерите от сесии в Берлин по-долу показват как това може да се случи и ви приканват да помислите как този подход помага на младите хора да се справят с проблемно поведение и нагласи, като същевременно подобряват социалните си умения.

Сценарий 1 – Извличане и адресиране на нормите във взаимоотношенията

Едно просто упражнение може да накара учениците да се замислят за своите чувства и поведение към другите е „Всички, които...“. Фасилитаторът чете някакво твърдение като: „за да се чувствам добре в клас, имам нужда да бъда изслушван(а) / да не ме обиждат / да не ми викат / и т.н. и учениците трябва да станат, ако са съгласни или да останат седнали, ако не са съгласни. Фасилитаторът след това моли учениците да обяснят защо са станали или защо са останали седнали.

В едно начално училище в Берлин някои момчета реагираха с безразличие на твърдения за това, което ги кара да се чувстват добре в клас: „На мен не ми пука, ако някой ме обижда“. Други момчета реагираха развълнувано и направиха жестове сякаш удрят някой, който ги е обидил.

Вие как бихте реагирали на това като водещ?

В този случай, упражнението разкри проблемно поведение и нагласи, както и необходимостта да се обърне внимание, ако взаимоотношенията в класната стая трябва да се подобрят. Какви последващи дейности бихте могли да реализирате, за да помогнете на учениците от този клас да се справят с това? Връщането към правилата в класа, например, може да накара младите хора да преосмислят определено поведение, като същевременно се осмислят правилата в реален контекст. Можете също така да

² <http://www.youth-mind.eu/images/products/evidence-based%20principles%20for%20effective%20T&L%20for%20website.pdf>

постигнете консенсус относно това, какво е проблематично поведение и нагласи, в този случай молейки учениците да напишат обиди, които са чували в клас. Те биха могли да бъдат споделени в малки групи, като се иска от учениците да обяснят защо тези обиди могат да разстроят съучениците им и как биха се чувствали, ако са насочени към тях.

Сценарий 2 – Изследване на тормоза в училище и нуждата да се чувстваш в безопасност

В друго начално училище учениците се ангажираха с упражнението „Изключване“. Тук един доброволец напуска стаята, а останалите се наговарят как да се държат, когато той се върне (заяпат го мълчаливо, кръстосват ръце). След упражнението, доброволецът е помолен да обясни как се е чувствал. Последващата дискусия изследва природата на тормоза в училище и различните роли е него.

След това упражнение учениците започнаха да споделят своя опит. Един ученик разказа как други са му взели чантата и са изсипали всичко от нея.

Вие как бихте реагирали на това като водач?

Информацията за поведението в класа, представена в този пример, може да изглежда безобидна за учениците, но за жертвата, това че училищните му/й принадлежности са изсипани от чантата може да е много притеснително. Как би могъл този разказ да се превърне във фокус на обучение за по-добро поведение на тези млади хора? Би могло да се разработи, например, по-задълбочено проучване на темата за сигурността. "Как се отразява чувството за несигурност на вашето ежедневие, а на вашето обучение?", "Какво е необходимо за вас и вашите съученици, за да се чувствате сигурни?"

Сценарий 3 – изграждане на увереност за по-задълбочено изследване на темата за сексуалността

По време на POL сесия в едно средно училище, седем момичета – доброволци се ангажираха със серия отворени въпроси относно сексуалните отношения напр.: „Какво представлява сексът?“, „Защо някои момчета се влюбват в момчета, а някои момичета се влюбват в момичета?“. Да разговарят в група по тези въпроси извади някои от момичета извън зоната им на комфорт, но веднъж влезли в дискусията самите те започнаха да задават и изследват допълнителни въпроси като: „Как да разбере, че е настъпил моментът да започна сексуален живот?“, „Може ли хомосексуален мъж да прави секс с жена?“

Вие как бихте реагирали на това като водач?

До колко са готови вашите ученици да повдигат теми, свързани със сексуалността, които за тях могат да бъдат неудобни или дори табу? Как бихте могли да организирате сесия, за да имат подкрепата да го направят? Водещите по метода POL, работиха с доброволци, очаквайки, че те могат да повлияят на начина, по който техните връстници мислят и говорят по теми за сексуалността и пола. Алтернатива може да бъде да предоставите редица отворени въпроси с различна степен на чувствителност, така че младите хора, които не са готови да се занимават с много чувствителни въпроси, вместо това биха могли да обсъдят по-обща теми, свързани с тях.

Казус 6

Ангажиране на родителите в Гърция

Темите от уMIND удрят направо в сърцето расовата и полова дискриминация, които много често се проявяват във всяко общество. Докато хората търсят сигурност в традиционните вярвания и институции, алтернативният начин на живот може да се окаже предизвикателство пред техния мироглед и може да бъде обезпокояващ, предизвикващ съпротива. В Гърция, например, лидерите и водещите, които представяха уMIND, откриха, че трябва да пороботят с родителите и религиозните водачи, за да ги привлекат на своя страна.

Проблемът

Гръцките партньори откриха, че не трябва да подценяват ролята на родителите като определяща за успеха на уMIND. В някои случаи родителите отказваха да позволят на децата си да участват. В други случаи самите млади хора изразиха нагласите у дома, че хомосексуалността, например, е против тяхната религия.

Адаптиране на подхода, за да станат темите по-достъпни

На практическо ниво учителите просто избраха дейности, които да доведат дискусията до спорните теми:

Отхвърлихме някои предложения за религията и хомосексуалността, защото имаме реакции от родители, които не биха допуснали децата им да участват в дейностите. Тези въпроси изискват повече време за учениците да се подготвят и развият отношения с нас, така че да има свобода на комуникацията и доверие между нас. Посланията могат да се предават без конкретно позоваване на чувствителни теми.

Включване на родителите

Други професионалисти и лидери предложиха училищата и учителите да направят нещо повече, за да привлечем родителите, за да преодолеем тази дистанция:

Искам да разширя образованието и да използвам потенциала на училището в полза и на родителите.

Също, родителските настоятелства (на родителите и възпитателите) трябва да бъдат включени, за да се повиши чувствителността у родителите на учениците.

Тези нагласи се привеждат в съответствие с насоките, дадени от рамката за ефективно преподаване и учене, създадена за проекта уMIND:

Участието на учащите и родителите или настойниците, заедно с училищния персонал, създава култура на споделена отговорност за проблемите в училище, която се характеризира с взаимна подкрепа сред всички заинтересовани страни.

Включеността на родителите е препоръчана в седем от четиринадесетте изследвания, които са част от прегледа на литературата по темата³.

Повдигане на спорни теми

Когато проблемите са противоречиви или противоречат на религиозни или културни убеждения, това явно представлява предизвикателство за водещите - особено когато те са подсилени от някакъв обществен авторитет, например църковната власт. Как трябва да се подходи, за да се повиши чувствителността на децата по тези въпроси, без да бъде предизвикан по-широко отрицателен обществен отзвук?

Някои гръцки професионалсисти направиха така, че да приспособят подхода. Във всеки случай, ресурсите и дейностите за уMIND са предназначени да привлекат постепенно децата и младите хора в темите. Често добра отправна точка е общото обсъждане на дискриминацията, като по този начин се стига до по-добро разбиране на дискриминацията спрямо определени групи.

Например, упражнението „Качествата имат ли социален пол?“ (№ 12 в обучението за компетентност в областта на разнообразието⁴), подкрепя изследването на културното конструиране на пола, въвежда плавно понятието „пол“ и по деликатен начин избягва ясното категоризиране на категориите 'мъж' и 'жена'. Чрез подобна дейност практиците избягват пряката конфронтация на твърдо възприети възгледи и започват процеса на размисъл и задаване на въпроси - навици, които също имат стойност за образованието по принцип.

Включване на родителите

Участието на родителите в образованието на децата им дава многобройни предимства и все пак това е нещо, за постигането на което училищата като цяло срещат трудности. Как практиките успяват да осигурят участието на родителите зависи от местните обстоятелства, нагласи и какви са възможностите, които са на лице, но ето някои отправни точки:

- Използвайте процеса на получаване на съгласие от родителите, за да обсъдите темите на уMIND с техните деца, за да започнете разговора за тяхното значение
- Задаване на домашна работа на учениците, която изисква от тях да говорят с родителите си или други членове на семейството за темите, дискутирани в клас - избрана уMIND дейност може да е подходяща за това (напр. „Молекулата на личността“, „Смачкан лук“)
- Дискутирайте на родителските срещи темите, които децата изследват в клас
- Поканете родителите на общоучилищното събитие на уMIND, за да ги включите в дискусиите, например като покажете творческите материали, които децата им са създали

³ <http://www.youth-mind.eu/images/products/evidence-based%20principles%20for%20effective%20T&L%20for%20website.pdf>

⁴ www.youth-mind.eu/images/ymind/gp1.pdf

Казус 7

Как моделът за изграждане на капацитет на уMIND подкрепя професионалното развитие и обучение

Непрекъснатото професионално развитие (НПР) и разпространението на практическите дейности, са добре проучени теми в областта на образованието. За да може да се оцени елементът за изграждане на капацитет на уMIND, както и да се подпомогнат партньорите при разработването на уMIND обучението, въз основа на международни изследвания беше създадена рамка за ефективно НПР и разпространение на уMIND практиката⁵. Първите два елемента на рамката: "ясна морална цел" и "фокус върху специфичен набор от проблеми за определен набор от учащи се", са интегрирани в концепцията и дизайна на уMIND. В този казус са описани някои от практическите и дизайнерските особености на модела за обучение уMIND, за да се илюстрира как са формирали или повлияли други елементи, които са част от проекта.

Моделът за изграждане на капацитет на уMIND

Комбинация от приноса на специалиста и коучинг методология

с течение на времето моделът уMIND напасва приноса на отделния специалист и коучинг методологии. Основният компонент за практиците „лице в лице“ е обучението за изграждане на капацитет. То е обгърнато с възможността учителите да наблюдават как уMIND обучителите работят с класовете, възможността самите те да прилагат дейностите и да разсъждават върху споделеното от децата и младите хора по време на фокус групите.

Оценката, вградена в процеса от самото начало

Основният инструмент за професионално обучение е дневникът на треньора. Тук практиците отбелязаха опита си да ангажират децата и младите хора в дейностите на уMIND, трудностите, които те срещнаха, особено когато младите хора получиха по-голяма отговорност за включване в дейностите и по-голяма свобода да обсъждат проблемите и успехите. Чрез подобно разсъждение практиците научиха за стойността на постоянството, както и това, че промяната има постепенен характер и изградиха увереност, че децата и младите хора ще развият необходимите умения с течение на времето.

Рефлексивен диалог

⁵ Рамката и основни доказателства можете да намерите тук: <http://www.youth-mind.eu/images/products/Framework%20for%20effective%20transfer%20of%20practice%20for%20website.pdf>

Използването на дневниците на тренъорите позволи вътрешен диалог за практиците. След това те биха могли да се включат в живи дискусии по време на семинарите за изграждане на капацитет и по време на дискусиата в края на срещите с ученици. Следният цитат от практикуващите в обучението уMIND в Германия илюстрира вида на „отразяващото мислене“, което бе предизвикано от ангажираността в обучението:

Осъзнах, че е важно да отразяваме повече колко различни причини може да се крият зад конкретното вярване - често отговорът не е нито 0, нито 100%, не е бял и черен, има много нюанси и мотиви. За да отговорим на тези, първо трябва да ги извадим наяве.

Някои от въпросите са капан, те ни предизвикват, няма правилен отговор. Въпросът е да осъзнаем собственото си субективно възприятие, да осъзнаем собствената си позиция.

Коучингът като устойчив, съвместен процес

Когато обучителите си сътрудничаха с учителите, за да въведат (моделират) дейностите пред техните ученици, учителите имаха възможност да се отдръпнат и да наблюдават взаимодействията и реакциите на учениците. В няколко случая това „им отвори очите“ и те започнаха да обмислят как могат да правят нещата по различен начин. Първоначално учителите се притесняваха да отстъпят на обучителите да работят директно сами с класа, постепенно те се научиха да оставят контрола над класа и самите те да станат професионални обучаващи се. Обучителите също бяха насърчавани да организират учителите по двойки за професионално обучение и, където е възможно, за провеждане на уMIND дейности. Освен че подкрепя професионалното развитие, тандемното водене на уMIND дейности осигурява необходимата подкрепа за управление на дискусиите в класната стая и подпомага младите хора да развият уменията си да се справят добре с това.

Делегиране на реалната власт и работа от центъра

Дали този елемент е характеристика на интервенцията уMIND или не зависи до голяма степен от националната образователна култура и политика и от културата на училищата. В Гърция например практикуващите получават голяма свобода да прилагат подходи за преподаване и учене, когато сметнат за необходимо. В България професионалистите в преподаването се чувстват много по-затруднени от структури и лидерство. Независимо от това, доказателствата от класната стая и тренировъчните сесии показват, че дейностите на уMIND дават допълнителна мощ и ангажираността с тях става заразителна.

Интересът към нестандартните методи за работа с деца развълнува [учителите] и те активно се включиха в този обучителен ден. (Български учител)